ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 19ης Μαρτίου 2013

σχετικά με αδρανείς καταθετικούς λογαριασμούς σε πιστωτικά ιδρύματα

(CON/2013/20)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 26 Φεβρουαρίου 2013 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του ελληνικού υπουργείου Οικονομικών για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο νομοθετικών διατάξεων για το χειρισμό των αδρανών καταθετικών λογαριασμών από τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα (εφεξής το «σχέδιο διατάξεων»). Το σχέδιο διατάξεων αποτελεί τμήμα σχεδίου νόμου αναφορικά με ρυθμίσεις για την τροποποίηση και τη βελτίωση συνταξιοδοτικών, δημοσιονομικών, διοικητικών και λοιπών διατάξεων του υπουργείου Οικονομικών.

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 2 παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της ΕΚΤ με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων[1], καθώς το σχέδιο διατάξεων αφορά την Τράπεζα της Ελλάδος. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου διατάξεων

1.1 Σύμφωνα με το σχέδιο διατάξεων, βασικός σκοπός του εν λόγω σχεδίου είναι να καταστήσει δυνατή τη μεταφορά κεφαλαίων από αδρανείς καταθετικούς λογαριασμούς στο Δημόσιο, μετά την παραγραφή των δικαιωμάτων του καταθέτη ή των νομίμων κληρονόμων του[2]. Προς το σκοπό αυτόν το σχέδιο διατάξεων αναμορφώνει το ισχύον νομικό πλαίσιο που διέπει τους ως άνω καταθετικούς λογαριασμούς[3]. Ειδικότερα, θεσπίζει αυτοματοποιημένη διαδικασία βάσει της οποίας τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα θα υποχρεούνται να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα με σκοπό το χειρισμό των τηρούμενων σε αυτά αδρανών καταθετικών λογαριασμών, περιλαμβανομένης της παρακολούθησης της τήρησης και της εφαρμογής των ρυθμίσεων του σχεδίου διατάξεων. Εξάλλου, το σχέδιο διατάξεων αναθέτει στην Τράπεζα της

1 ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

2 Άρθρο 6 του σχεδίου διατάξεων.

3 Βλ. ν.δ. 1195/1942 (ΦΕΚ Α 70).

Ελλάδος ειδικά εποπτικά καθήκοντα προς διασφάλιση της δέουσας εφαρμογής του υπό εξέταση πλαισίου.

1.2 Ειδικότερα, ως «αδρανής καταθετικός λογαριασμός» για τους σκοπούς του σχεδίου διατάξεων νοείται εκείνος στον οποίο δεν έχει πραγματοποιηθεί αποδεδειγμένα καμία πραγματική συναλλαγή από τους δικαιούχους καταθέτες για χρονικό διάστημα είκοσι (20) ετών από την επομένη της τελευταίας συναλλαγής[4]. Σύμφωνα με το σχέδιο διατάξεων, το πιστωτικό ίδρυμα υποχρεούται να ειδοποιήσει τον δικαιούχο εν δυνάμει αδρανούς κατάθεσης περισσότερες από μία φορές[5] πριν από τη συμπλήρωση της εικοσαετούς παραγραφής ότι το υπόλοιπο τυχόν αδρανούς καταθετικού λογαριασμού θα παραγραφεί υπέρ του ελληνικού Δημοσίου μετά την παρέλευση εικοσαετίας από την επομένη της τελευταίας συναλλαγής.

1.3 Αμέσως μετά την παρέλευση της εικοσαετούς περιόδου, κάθε ενδιαφερόμενο πιστωτικό ίδρυμα οφείλει, μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους, να αποδίδει στο Δημόσιο συγκεντρωτικά τα υπόλοιπα των αδρανών καταθέσεων, πλέον αναλογούντων τόκων, και ταυτόχρονα να ενημερώνει σχετικά το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) και τους δικαιούχους ή κληρονόμους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σχέδιο νόμου[6].

1.4 Το σχέδιο νόμου αναθέτει στην Τράπεζα της Ελλάδος την εποπτεία της πιστής τήρησης από τα πιστωτικά ιδρύματα των σχετικών υποχρεώσεών τους και επιβολής των αναγκαίων κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησής τους. Εξάλλου, η Τράπεζα της Ελλάδος υποχρεούται, εντός του πρώτου διμήνου κάθε έτους, να αποστέλλει στο ΓΛΚ κατάσταση με τα δραστηριοποιούμενα στην Ελλάδα πιστωτικά ιδρύματα. Τέλος, ο υπουργός Οικονομικών δύναται, οποτεδήποτε κρίνει σκόπιμο, να ζητεί από την Τράπεζα της Ελλάδος τη διενέργεια έκτακτων ελέγχων για την επιβεβαίωση της πιστής εφαρμογής των ρυθμίσεων του σχεδίου διατάξεων[7].

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, το σχέδιο διατάξεων αναμένεται να αποσαφηνίσει ότι μετά την παραγραφή των δικαιωμάτων του καταθέτη ή των νομίμων κληρονόμων του, κατόπιν παρέλευσης εικοσαετίας, η χρήση των κεφαλαίων από αδρανείς καταθέσεις θα επιτρέπεται για την κάλυψη αναγκών του Δημοσίου με απώτερο σκοπό την στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Εν προκειμένω η ΕΚΤ χαιρετίζει εν γένει το σχέδιο διατάξεων και σημειώνει ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, των στοιχείων δημοσίου συμφέροντος που δικαιολογούν το θεσμό της παραγραφής και, αφετέρου, της προστασίας του δικαιώματος των

4 Άρθρο 7 του σχεδίου διατάξεων.

5 Εφόσον πρόκειται για υπόλοιπα καταθέσεων άνω των 100 ευρώ, προβλέπεται ειδοποίηση τουλάχιστον δύο φορές με συστημένη επιστολή. Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 1 του σχεδίου διατάξεων. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, η εν λόγω υποχρέωση ειδοποίησης φαίνεται να αντανακλά την προσέγγιση που υιοθετείται στην πρόσφατη απόφαση αριθ. 66610/09 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

6 Άρθρο 8 παράγραφος 3 του σχεδίου διατάξεων.

7 Άρθρο 9 του σχεδίου διατάξεων.

δικαιούχων στην ιδιοκτησία, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο εθνικό και το διεθνές δίκαιο[8]. Επιπλέον, η ΕΚΤ σημειώνει ότι ο εθνικός νομοθέτης στην αιτιολογική έκθεση λαμβάνει υπόψη τη συναφή εθνική νομοθεσία και την πάγια νομολογία σχετικά με την παραγραφή, καθώς επίσης και αντίστοιχες ρυθμίσεις σε άλλα κράτη μέλη, επισημαίνοντας ωστόσο ότι σήμερα δεν υφίσταται ενιαία νομοθεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση ειδικά με το ζήτημα της παραγραφής των αδρανών καταθετικών λογαριασμών. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΚΤ σημειώνει ότι είναι ουσιώδους σημασίας να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των δικαιούχων των καταθέσεων, είτε αυτοί διαμένουν στην Ελλάδα είτε στην αλλοδαπή.

2.2 Εξάλλου, η ΕΚΤ σημειώνει ότι ανατίθενται στην Τράπεζα της Ελλάδος εποπτικά καθήκοντα σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου διατάξεων, κατά τα προεκτεθέντα στην παράγραφο 1.4. Η ΕΚΤ έχει σταθερά εκφράσει την επιφύλαξη ότι, κατά την ανάθεση πρόσθετων καθηκόντων στις εθνικές κεντρικές τράπεζες, πρέπει να διασφαλίζεται ότι αυτές διαθέτουν επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, τόσο από άποψη ποσότητας όσο και από άποψη ποιότητας, για τη διεκπεραίωση όλων των καθηκόντων τους και, ιδίως, ότι δεν θίγεται η ικανότητά τους να εκτελούν τα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών καθήκοντά τους[9].

2.3 Τέλος, όσον αφορά την αρμοδιότητα του υπουργού Οικονομικών να ζητά από την Τράπεζα της Ελλάδος, οποτεδήποτε κρίνει σκόπιμο, τη διενέργεια έκτακτων ελέγχων σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 5 του σχεδίου διατάξεων, η ΕΚΤ σημειώνει ότι αυτό δεν συνάδει με την απαγόρευση στην Τράπεζα της Ελλάδος να λαμβάνει οδηγίες από την κυβέρνηση[10]. Εάν η πρόθεση του Έλληνα νομοθέτη είναι να καταστήσει την Τράπεζα της Ελλάδος υπεύθυνη για τα νέα καθήκοντα, θα πρέπει να θεσπίσει κατάλληλο πλαίσιο λογοδοσίας, όπως πρόσθετες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 19 Μαρτίου 2013.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI

8 Βλ. ιδίως Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

9 Βλ. έκθεση της ΕΚΤ για τη σύγκλιση του 2012, σ. 29. Βλ. επίσης γνώμη CON/2011/105. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ στη διεύθυνση www.ecb.europa.eu.

10 Βλ. άρθρο 5Α του καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο είναι διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο της Τράπεζας της Ελλάδος (www.bankofgreece.gr).